

עומדות (על) בראש

ברוח הנושא השנתי: מנהיגותו של דויד בן גוריון

כוריאוגרפיות ומנהלות אמנותיות, מנהיגות להקת מחול

שרה לוי תנאי

1910-2005

בשנת 1949 החלה לוי-תנאי לעבוד עם קבוצה של נערים ונערות בני העדה התימנית ומתוכה צמח דור הרקדנים הראשון של "תאטרון מחול ענבל". התגובות לעבודתה של לוי-תנאי היו מעורבות. רבים זלזלו בעבודתה וראו בה "פולקלור מזרחי". עם זאת, נבחרה "ענבל" לייצג את ישראל בעולם ובשנים 1957–1959 יצאה הלהקה לסיבובי הופעות בצפון אמריקה ובאירופה.

כוריאוגרפית ומלחינה ישראלית, מייסדת ומנהלת "תאטרון מחול ענבל" ומחלוצות המחול בארץ. כלת פרס ישראל למחול לשנת 1973.

לוי-תנאי הייתה המנהלת האמנותית של "תאטרון מחול ענבל" במשך ארבעים שנה וזכתה עמה להצלחה רבה, הן בארץ והן בסיבובי ההופעות בעולם. היא חיברה יצירות מחול רבות המשלבות מוטיבים תנ"כיים, יהודיים-מסורתיים וחלוציים, כולל מוטיבים מעדות ישראל השונות ובראשן יהדות תימן. בין יצירותיה הידועות: "חתונה תימנית", "הבא לי גורל" ו"שיר השירים".

את "שיר השירים" יצרה שרה לוי תנאי במסגרת חג הפסח בקיבוץ רמת הכובש 1947. בהמשך הוא עובד למחול עבור להקת "ענבל" והפך לאחת מהיצירות החשובות של הלהקה. מגילת "שיר השירים" היא מחזור של שירי טבע וחתונה, אשר פורש גם כמשל על אהבת שלמה המלך לרועה שלומית, וכאלגוריה על האהבה שבין הקב"ה לכנסת ישראל. במסכת "שיר השירים" נכללו גם הריקודים: "אל גינת אגוז", "שחורה אני ונאווה", "אנה פנה דודך" ועוד. שרה לוי תנאי שימשה כמלחינת הנעימות, הבמאית והכוריאוגרפית שיצרה את הריקודים.

<https://www.youtube.com/watch?v=lsUTy4iBmOM> שיר השירים

ברטה ימפולסקי

1934

רקדנית וכוריאוגרפית ישראלית, מייסדת הבלט הישראלי יחד עם בעלה הלל מרקמן ז"ל. "הבלט הישראלי" הוקם בשנת 1967 ע"י הגב' ברטה ימפולסקי ומר הלל מרקמן ז"ל שניהלו אותה במשך 45 שנים. הלהקה מבצעת יצירות בלט קלאסי ונאו-קלאסי. הלהקה נמצאת בתל אביב ומייצגת את ישראל בסיורים ברחבי העולם ובפסטיבלים חשובים באירופה, אסיה ואמריקה.

בסרטון תוכלו לצפות בארבע קטעים מתוך יצירות שיצרה ימפולבסקי. ככוריאוגרפית חיפשה פתרונות תנועתיים המשלבים את הבלט הקלאסי עם תנועתיות מודרנית. כמי שהכירה את יסודות טכניקת הבלט היא ניסתה לבדוק כמה רחוק ניתן לעשות שימוש ביכולתו של הרקדן תוך שימוש בדמיון ודרור יצירתי.

<https://www.youtube.com/watch?v=T1SfO4E3ool>

[פודקאסט - זמן אמן 1992](#)

ג'נט אורדמן

1933-2007

רקדנית, כוריאוגרפית וממייסדות המחול בישראל. הקימה את להקת "בת דור" ואת בית הספר למחול "בת דור".

להקת בת דור הוקמה ב 1967 על ידי ז'נט אורדמן ז"ל והברונית בת שבע דה רוטשילד ז"ל והתקיימה עד שנת 2006. להקה זו עבדה עם מיטב הכוריאוגרפים המובילים שהיו באותה תקופה בעולם כולו וכך הובילה להכרה של שפת המחול הבינלאומית העכשווית בשטח המחול הישראלי. בלהקה נרקדו יצירות קלאסיות ומודרניות בהשראת להקות אירופאיות באותן שנים. לצד יצירות מקוריות ופרטואריות תוך עידוד מעצבי במה ישראליים ויצירות מוסיקאליות מקוריות, פעלו לצד הלהקה גם מרפאה לרקדנים ומכון פילאטיס. אורדמן כמו כן, הנהיגה את שיטת R.A.D להוראת בלט בארץ. בזמן היותה מנהלת אומנותית בלהקת המחול בת שבע חיברה אורדמן שני דואטים: "מעשה קונדסות" ו"שאלה ללא מענה".

בסרטון המצורף קטע קצר מתוך ריקוד שיצרה אורדמן בשם "נגוהות מאיה" (1969)
<https://drive.google.com/file/d/1mVVnYdLGf48neHz989ek5nY8aCEnx7NE/view?usp=sharing>

פרויקט גמר- סמינר הקיבוצים

נעה ורטהיים

1965

רקדנית, כוריאוגרפית, ממייסדי להקת מחול ורטיגו, והמנהלת האומנותית של הלהקה.

להקת המחול ורטיגו הוקמה ב 1992, על-ידי בני הזוג נעה ורטהיים ועדי שעל ומציגה להקה רפרטואר עשיר ומגוון של יצירת מקור. משנת 1998 פועלת הלהקה במסגרת עמותת ורטיגו למחול ומרחיבה את פעילותה לתחומים נוספים הרוותמים את דרך המחול ליצירת תקשורת בלתי אמצעית ולהובלת שינוי משמעותי בחיים ובחברה דרך יוזמות חינוכיות ואמנותיות.

ביצירתה האחרונה "מקום" (2022) נכתב באתר הלהקה:
"מקום" משמעותו שטח, חלל להימצא בו, שעשוי להיות אמיתי, מופשט, דמיוני, והוא יכול להימצא בכל מקום ובשום מקום. הוא גם אחד משמותיו הרבים של אלוהים. מקום פנימי, רוחני.

בתנועה שכיוונה מהמרכז החוצה מתקיימת קומפוזיציה של קוטביות תוך חיפוש אחר איזון. המקום הוא גם גוף ונשמה. מקום

<https://www.youtube.com/watch?v=odC3MfmCP2o>

יסמין גודר

1973

יוצרת, כוריאוגרפית ורקדנית עטורת פרסים. חדשנית באשר ליצירותיה השואלת ובוחנת מוסכמות ונורמות הן חברתיות והן אמנותיות.

להקת יסמין גודר הוקמה על ידי יסמין גודר ב 2001. עבודת הלהקה ייחודית ונובעת ממחקר אמנותי נועז, קפדני ומעמיק שמיתרגם לשפה תנועתית ובימתית המשלבת את הקהל במתרחש - פיזית

ומנטלית. היצירות מתמקדות בנושאים הבווערים בשיח החברתי העכשווי, ונוצרות בסיעור מוחות אמנותי של הרקדנים והיוצרים.

ביצירתה "מתרגלים אמפטיה" נחקר מושג זה דרך מגוון פריזמות וגישות, מתוך רצון לבדוק מה לאנשים להיחשף רגשית. מה גורם לקהל להזדהות עם אחרים ועם עצמם מרחב בטוח לפעול בתוכו? זהו מופע השתתפותי שגם עוסק בשאלה כיצד ניתן לפתח פרקטיקות, טקסים, כוריאוגרפיות ושירים שיאפשרו להיחשף למורכבות של המשתתפים במופע.

https://www.youtube.com/watch?v=DSdll_fnUxI

ענבל פינטו

1969

רקדנית, כוריאוגרפית, בימאית, מעצבת תלבושות ותפאורה ישראלית עטורת פרסים. יוצרת עכשווית בתחום תיאטרון המחול. "פינטו-פולק" ושימשה מנהלת אמנותית כ-25 שנה. ב-2018 עזבה פינטו את הלהקה שייסדה, לצד הפרידה בחיים האישיים. מאז יוצרת עצמאית בארץ ובעולם.

להקת המחול ענבל פינטו ואבשלום פולק נמנית על להקות המחול המובילות בישראל ויצירותיה השונות הקנו לה עד היום שם והערכה בישראל וברחבי העולם. משנת 1994 מעלה להקת המחול ענבל פינטו ואבשלום פולק, יצירות מחול חדשניות, מקצועיות ומלאות דמיון המיועדות לכל פלחי האוכלוסיה. ייחודם של היוצרים בא לידי ביטוי בכל פרטי ההופעה כולל כוריאוגרפיה, מוסיקה, עיצוב תלבושות, עיצוב תפאורה ותאורה.

<https://www.youtube.com/watch?v=VcXvSGtuaMs>

וידיאו דאנס שיצרה פינטו בתקופת הקורונה לסיפור קצר של אתגר קרת.

שרונה פלורסהיים

1966

כוריאוגרפית ואמנית אלתור. יצירותיה משלבות מבנים מורכבים של אלתור וכוריאוגרפיה בנויה, חושפות את היחסים המתהווים בזמן אמת, בין החלל, הרקדנים והקהל ובוחנות את המעשה האמנותי עצמו ואת מקומם של הצופים ביחס אליו. יצירותיה חותרות תחת מבנים קיימים של סדר והיררכיה ובוחנות ביטויים אנושיים של חופש, נוכחות ובחירה בזמן אמת.

מאז הקמתה בשנת 2009 פלורסהיים מנהלת אמנותית את 'נגה להקת מחול' - חלוצת להקות המחול הדתיות הפועלות כיום בארץ. הלהקה מהווה מסגרת מקצועית ייחודית לכוריאוגרפיות ורקדניות שומרות מצוות ומופיעה בבמות מרכזיות ובפסטיבלים בכל רחבי הארץ.

ביצירתה "הבית של שירה" גיבורת המופע עוברת בית וחוששת מהשינוי ומאבדן המוכר והידוע. היא בונה לעצמה בית קטן בתוך אחד הארגזים ויוצאת למסע של חקירה וגילוי ביתה החדש. היצירה עוסקת בחיפוש אחר "הבית" במובן הפיזי, הרגשי והרוחני.

נועה אשכול

1924-2007

כוריאוגרפית ישראלית, ממציאית כתב התנועה אשכול-וכמן ביחד עם תלמידה אברהם וכמן בשנות ה-50.

בשנות ה-50 פיתחה נועה אשכול ז"ל ביחד עם תלמידה אברהם וכמן ז"ל את כתב התנועה אשר לימים יקרא אשכול-וכמן, המאפשר למפות את תנועת הגוף האנושי במרחב בעזרת כלים גיאומטריים: היא גילתה כי כל תנועה של הגוף קשורה למעגליות ויצרה תכליל של גוף האדם. כל גוף חולק לשמונה אופציות, ואלה חולקו למישורים והללו חולקו לזוויות. שנת 1954 ייסדה וניהלה את "הקבוצה לריקוד קאמרי", שפעלה במשך עשרות שנים בהרכבים שונים, הופיעה בישראל ובעולם וביצעה את היצירות לריקוד שחיברה אשכול בכתב התנועה.

העיסוק בתנועה באמצעות הכתב אפשר לאשכול לחבר ריקודים שעשויים מארגונים מגוונים וליחסים מורכבים בין הרוקדים ללא אמצעי מוזיקה, תפאורה או סיפור. היא חיפשה אחר טוהר התנועה וחופש המצאה של ריקוד אוטונומי הנובע מטבע החומר עצמו- התנועה.

<https://www.youtube.com/watch?v=aB8sZt4RTSs>

[ארכיון הסרטים הישראלי](#)

סילביה דוראן

1948

רקדנית ומורה לפלמנקו, מחלוצות המחול והפלמנקו בישראל. זוכת פרסים בארץ ובספרד על תרומתה למחול הספרדי והפלמנקו ותרבות ספרד בתוך ספרד ומחוצה לה.

ב 1984 הקימה סילביה דוראן את להקת הפלמנקו שלה. היא העמידה דור של רקדני פלמנקו מקצועיים בבית הספר הראשון למחול ספרדי שהקימה בישראל. בשנת 1998 ייסדה שתי אגודות: "האגודה לקידום ופיתוח המחול הספרדי בישראל" ו"האגודה לקידום ופיתוח המחול הספרדי ותרבות ספרד בישראל".

ביצירתה מאפשרת דוראן הצצה לעולם המחול הקסום של הפלמנקו המלווה בריקוד סוער, מוסיקה סוחפת ותלבושות סוגניות. - <https://www.youtube.com/watch?v=PCXSaux3c4E>

יהודית ארנון

1926-2013

כוריאוגרפית ורקדנית ישראלית. ייסדה את הסטודיו למחול בגעתון, אשר היווה לימים את הבסיס להקמת להקת המחול הקיבוצית ב-1970. ארנון שימשה מנהלת אמנותית של הלהקה עד ל-1996.

להקת המחול הקיבוצית נוסדה על ידי יהודית ארנון ז"ל בשנת 1970 בקיבוץ געתון שבגליל המערבי. תחת ניהולו האומנותי של רמי באר, כוריאוגרף הבית והיוצר המרכזי ב-25 השנה האחרונות, נחשבת הקיבוצית לאחת מלהקות המחול העכשווי מהייחודיות והבולטות בעולם. הלהקה מופיעה כדרך קבע בפסטיבלים בינלאומיים ועל הבמות היוקרתיות והחשובות בארץ וברחבי העולם.

יצירתה "הגרעין והקליפה" (1974) עסקה בהתמודדות הקשה עם מלחמת יום כיפור. דרך ביטוי של רעיון מופשט, מורכב וחתרני בתהליכי צמיחה אוניברסליים, מקומיים ואישיים. זהו דואט שנכלל ברפרטואר של הלהקה עד שנת 1994. להמשך קריאה ראו את ספרה של יונת רוטמן "הגרעין והקליפה סיפורה של להקת המחול הקיבוצית".

<https://www.youtube.com/watch?v=c8SPc86Uq7o&list=PLaPnOmDaeo25DICTZMBbgl2wgEy8srip2&index=121>

